

**Profesorius Edvardas Ramanauskas
(1923 03 11–1988 02 05)**

2003 m. kovo 11 d. buvusiam Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto profesoriui habilituotam daktarui **Edvardui Ramanauskui** būtų sukakę 80 metų.

E. Ramanauskas gimė, augo, mokėsi ir baigė mokytojų seminariją Panevėžyje, studijavo Vilniaus universiteto Chemijos fakultete. Jam teko studijuoti pokario metais ir pačiam užsidirbti lėšų pragyvenimui. Jis mokytojavo, dėstė technikumė, kol buvo priimtas dirbti Organinės chemijos katedros laborantu. 1950 m. jis baigė universitetą ir pradėjo dirbti asistentu Neorganinės ir analizinės chemijos katedroje, su kuria susiejo visą tolesnį savo gyvenimą ir veiklą.

Darbštus ir kruopštus jaunas dėstytojas, vadovaujant katedros vedėjui prof. K. Daukšui, parengė ir 1959 m. apgynė kandidato (dabar daktaro) disertaciją „Vilniaus gruntinių vandenų fizikocheminė ir mikroelementinė charakteristika“.

Trumpą laiką E. Ramanauskas vadovavo telūro fotometrinių nustatymo puslaidininkuose metodų tyrimui (buvo apginta kandidato disertacija).

Vėliau E. Ramanauskas ėmėsi kitos mokslinio darbo temos: trifenilmetano tipo dažiklių panaudojimas halogenų ir sieros turinčių anijonų mikrokiekiamams nustatyti. Per 15 metų jo vadovaujami aspirantai parengė ir apgynė 10 kandidato disertacijų, o 1982 m. vadovas apgynė chemijos mokslų daktaro

(dabar – habilituoto daktaro) disertaciją Ukrainos mokslų akademijos Fizikinės chemijos institute Odesoje. Darbe nuodugniai išnagrinėtos ir apibendrintos tyrinėtų trikomponenčių sistemų, sudarytų iš trifenilmetano, ksanteno, monoazo, oksazino, triazino ar rodamino tipo dažiklio, oksidatoriaus (dažniausiai chloramino B) ir halogenų ar sieros turinčių kompleksinių anijonų, panaudojimo analizėje galimybės. Pasiūlyta per 150 spektrofotometrinių, ekstrakcinių, fluorimetrinių, kinetinių ir potenciometrinių halogenų, sieros turinčių anijonų, kai kurių oksidatorių ir reduktorių nustatymo metodų. Tai nepaprastai didelis darbas. Būtina pabrėžti, kad tuo pačiu metu E. Ramanauskas dėstė, vadovavo ūkiskaitiniams darbams, tvarkė katedros reikalus, turėjo daug įvairių visuomeninių pareigų, vadovavo fakultetui (1964–1977 m. – dekanas).

Ir vėliau E. Ramanausko mokslinė veikla buvo aktyvi, daugėjo nagrinėjamų problemų. Paskelbti darbai, nagrinėjantys matematinio eksperimento planavimo ir kvantinio cheminio skaičiavimo metodus, medžiagų paviršinio aktyvumo nustatymo galimybes, gautų rezultatų taikymą atrankinių jonų elektrodo gamyboje. Kandidato disertacijas apgynė dar 2 aspirantai. E. Ramanauskas 1981–1988 m. buvo katedros vedėjas, jam 1984 m. suteiktas profesoriaus vardas.

Per 48 darbo universitete metus prof. E. Ramanauskas skaitė įvairius paskaitų kursus: „Bendroji ir neorganinė chemija“, „Specialybės įvadas“, „Analizinė chemija“, „Medžiagų analizės metodai“, „Cheminiai analizės metodai“, „Mineralinių medžiagų analizė“, „Organinių reagentų taikymas analizėje“, „Vandens užterštumo kontrolė“, „Analizinės chemijos teoriniai pagrindai“ ir „Analizinės chemijos rinktiniai skyriai“. Jis su bendraautoriais parašė vadovėlius „Bendroji chemija“ ir „Neorganinė sintezė“.

E. Ramanauskas buvo paprastas su studentais ir kolegomis, geraširdis, mažai nurodinėjantis bei komanduojuantis katedros vedėjas ir dekanas.

Pavydėtinai intensyviai dirbantis mokslinį darbą ir nevengiantis visuomeninių pareigų E. Ramanauskas pripažintas Lietuvos chemikų analitikų lyderiu.

Iš prigimties itin kantrus ir nekalbus profesorius Edvardas Ramanauskas ne žodžiais, o darbais ir pavyzdžiu kasdien įrodinėjo bendradarbiams ir mokiniais, kad darbas gali būti ne tik pareiga, bet ir didžiausias gyvenimo malonumas, kad ir užimčiausias žmogus privalo būti jautrus, punctualus, laikytis pažadų, pasitikėti kitų žodžiu, skatinti savarankiškumą.

*Prof. habil. dr. Aivaras Kareiva,
prof. habil. dr. Rolandas Kazlauskas*

Professor Edvardas Ramanauskas
(11 03 1923 – 05 02 1988)

Professor Edvardas Ramanauskas passed away at the age of 65 on 5 February 1988. He was Head of the Department of Inorganic and Analytical Chemistry at Vilnius University. He would be 80 years on 11 March 2003.

Edvardas Ramanauskas was born, grew up, and finished High Teachers Seminary in Panevėžys. University studies he began in Vilnius at the Faculty of Chemistry of Vilnius University. The time of his studies was the very complicated postwar period. Due to the difficult economical situation he had to combine university studies and teaching at high and technical schools, as well as laboratory assistant duties at the Department of Organic Chemistry. After graduation (1950) he accepted invitation to join the faculty of his alma mater, Vilnius University. He started as assistant at the Department of Inorganic and Analytical Chemistry and was there for the rest of his life.

A few details about his career. Edvardas Ramanauskas started his research career under the guidance of Professor Kazys Daukšas. The title of his PhD thesis was “Physicochemical and microelemental characteristic of Vilnius groundwaters”. After receiving his PhD degree (Candidate of Chemistry) in 1959 he started to build up his own research team. His first PhD student investigated the new possibilities of photometric determination of tellurium in semiconducting compounds.

Later on his principal interest was application of triphenylmethane dyes for the determination of microquantities of anions containing halogens and sulphur. In the 15 years that followed, he supervised 10 PhD students. All of them successfully defended their PhD theses. In 1982 he completed his habilitation work, and the Institute of Physical Chemistry of Academy of Science of the Ukraine (in Odessa) conferred upon Edvardas Ramanauskas the degree of Doctor of Sciences (now Doctor Habilitatus). In this work he investigated and characterized in detail different ternary systems composed of triphenylmethane, xanthene, monoazo, oxazine, thiazine or rhodamine dyes, oxidizing agent (usually chloroamine B) and different anions containing halogens and sulphur. Attempts were focussed on the preparation of new analytical methods – more than 150 spectrophotometric, extraction spectrophotometric, fluorimetric, kinetic and potentiometric methods for the

determination of different anions were suggested. These studies had a strong impact on the conception of microanalysis. At the same time Edvardas Ramanauskas was deeply involved in the didactic and many different social activities and leading financial projects. Moreover, in 1964 he was elected as Dean of Faculty of Chemistry, and up to 1977 he made many important contributions in the administrative area.

Over the years, the interests and methods of his group gradually widened, but the analytical aspects remained in focus. Edvardas Ramanauskas was an inexhaustible source of inspiration for the research in his group, starting new areas of research: mathematical planning of experiments, quantomechanical calculations in analytical chemistry, determination of surfactants, investigation of ion-selective electrodes. Two more students obtained PhD degrees under his supervision. In 1984 Vilnius University conferred upon Edvardas Ramanauskas the title of Professor. He was Chair of Inorganic and Analytical Chemistry from 1981 until his death in 1988.

During 38 years of activities at his alma mater Prof. E. Ramanauskas gave several courses, such as General and Inorganic Chemistry, Introductory Chemistry, Analytical Chemistry, Methods of Analysis of Materials, Chemical Methods of Analysis, Analysis of Mineral Substances, Application of Organic Reagents in the Analysis, Control of Water Pollution, Theoretical Fundamentals of Analytical Chemistry, Advanced Analytical Chemistry. Together with co-authors he published two textbooks: General Chemistry and Inorganic Synthesis.

Edvardas Ramanauskas was Head of the Department of Inorganic and Analytical Chemistry and Dean of Faculty of Chemistry, always generously sharing his ideas and giving constructive advice.

The scientific knowledge and administrative capacity of Edvardas Ramanauskas was soon taken advantage of on the national scene – he made many important contributions as a leader of Lithuanian Society of Analytical Chemists.

His scientific capacity and effectiveness made Edvardas Ramanauskas very much respected and appreciated in scientific circles of Lithuania. He made many friends due to his modest manners and wide cultural interests combined with patience, generosity, sensitiveness and delicate humour.

To the end of his life he was full of energy and new ideas, and his sudden death was quite unexpected. His spirit continues to inspire us.

Prof. Dr. Habil. Aivaras Kareiva
Prof. Dr. Habil. Rolandas Kazlauskas